

Nr 323.

Godkänd av riksdagens första kammare den 12 juni 1917.

Godkänd av riksdagens andra kammare den 12 juni 1917.

*Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av väckta
förslag om bemyndigande för Konungariket Sveriges Stads-
hypotekskassa att upplägga ett premieobligationslån.*

(Bankoutskottets utlåtande nr 61).

Till Konungen.

I motioner inom riksdagen hava framställningar gjorts i syfte att hos Eders Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t, till främjande av nybyggnadsverksamheten och till motverkande av bostadshyrornas alltför våldsamma stegring, oförtövat bemyndiga Konungariket Sveriges Stadshypotekskassa att inom landet upptaga ett 3 procents premieobligationslån i överensstämmelse med de grunder samt på de närmare villkor, Eders Kungl. Maj:t må bestämma.

Att byggnadsverksamheten särskilt på grund av den rådande kristiden kommit i ett synnerligen bekymmersamt läge, därom torde icke mer än en mening råda. Icke heller lärer någon meningsskiljaktighet förefinnas därom, att från statens sida kraftiga åtgärder böra snarast möjligt vidtagas för avlägsnande av de faror och olägenheter, som äro förenade med den hotande bostadsnöden. Sådana särskilda åtgärder hava också, enligt vad känt är, redan vidtagits icke blott från statens och kommunernas sida utan även av enskilda. Riksdagen vill i detta avseende erinra, att, enligt vad som framgår av Eders Kungl. Maj:ts till innevarande års riksdag avlätna proposition nr 34 angående understöd för uppförande av bostadshus med

smälägenheter under år 1916, kommunala bostadslån beviljats ur pensionsförsäkringsfonden eller från densamma ställts i utsikt till ett sammanlagt belopp av 6,383,000 kronor. I förenämnda proposition meddelas vidare, att, vad beträffar år 1917, enligt verkställd approximativ beräkning pensionsförsäkringsfondens för placering tillgängliga medel komme att uppgå till omkring 17 millioner kronor och att en avsevärd del av detta belopp syntes kunna disponeras för utlåning till kommuner för bostadsändamål. Vidare må erinras, att riksdagen, med bifall till nyssnämnda proposition, på extra stat för år 1918 anvisat ett förslagsanslag av 4,000,000 kronor att enligt vissa i propositionen angivna grunder användas till understöd för uppförande av bostadshus med smälägenheter, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

Nu omförmälda åtgärder torde emellertid i huvudsak vara ägnade allenast att avhjälpa ögonblickets svårigheter och givet är, att för en lösning av bostadsfrågan på ett mera varaktigt sätt andra utvägar måste tillgripas än de nu omnämnda. Såsom departementschefen i det vid förenämnda proposition fogade statsrådsprotokollet framhåller, lärer en bestående lösning av bostadsproduktionens kapitalfråga kunna vinnas allenast på grundval av en djupgående reform av hela fastighetskredit- och inteckningsväsendet. Härför krävas emellertid grundliga och tidsödande förarbeten. Den av Eders Kungl. Maj:t tillsatta bostadskommissionen har också sedan länge haft sin uppmärksamhet riktad på frågan och har kommissionen i en den 30 oktober 1916 till chefen för civildepartementet avlåten skrivelse hemställt, att särskilda sakkunniga måtte tillkallas för att inom kommissionen deltaga i utredningen rörande åtgärder för fastighetskreditens ordnande. I motiveringen till sin framställning framhåller kommissionen bland annat följande synpunkter och önskemål. Det spörsmål, som enligt kommissionens förmenande i första rummet borde komma i betraktande med avseende på fastighetskreditens ordnande, vore möjligheten att bereda fastighetsmarknaden tillgång till ökat kapital. Härvid borde tagas i övervägande, om icke den med statens direkta stöd bedrivna låneverksamheten borde ytterligare utvidgas samt om icke sparbankers, försäkringsanstalters och olika s. k. kassors medel kunde under lämpligare former än hittills ställas till fastighetsmarknadens förfogande. Kommissionen ifrågasätter vidare ökat kreditstöd åt smälägenhetsproduktionen och framhåller härvid särskilt frågan huruvida och på vad sätt egnahemsbildningen, i den mån denna avsåge bostadslägenheter, borde komma i åtnjutande av ytterligare understöd från det allmännas sida. Med hänsyn till de ökade svårigheter, som upp-

stått på fastighetskreditmarknaden under nu rådande kristid, ifrågasätter kommissionen slutligen, huruvida ej särskilda anordningar borde ytterligare träffas för avhjälpande av dessa svårigheter.

Med anledning av berörda framställning har chefen för civildepartementet efter Eders Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallat fem personer att inom förenämnda kommission deltaga i utredningen rörande åtgärder för fastighetskreditens ordnande.

Motionärerna hava såsom ett enligt deras mening effektivt och lämpligt medel i syfte att understödja byggnadsverksamheten föreslagit uppläggande, genom Konungariket Sveriges Stadshypotekskassa, av ett obligationslån. Frågan härom synes emellertid ännu icke vara tillräckligt utredd för att denna utväg må kunna omedelbart anlitas. Såväl fullmäktige i riksbanken som fullmäktige i riksgäldskontoret hava också i avgivna yttranden över motionerna riktat åtskilliga anmärkningar mot motionärernas förslag och för övrigt uttalat tvekan angående lämpligheten av den föreslagna åtgärden. Utan att för närvarande vilja göra något bestämt uttalande härutinnan, har riksdagen emellertid ansett, att vid den här ovan omförmälda utredningen inom bostadskommissionen rörande åtgärder för fastighetskreditens ordnande även nu förevarande spörsmål om upptagande för ändamålet av ett premieobligationslån lämpligen bör tagas under övervägande. Riksdagen har alltså i sakens nuvarande läge icke ansett sig böra biträda motionärernas yrkande, utan funnit sig böra hos Eders Kungl. Maj:t anhålla om en utredning på sätt här angivits.

Åberopande vad sålunda anförts, får riksdagen anhålla, att vid den utredning rörande fastighetskreditens ordnande, som för närvarande pågår inom statens bostadskommission, jämväl frågan om anskaffande genom uppläggande av ett premieobligationslån av billigt kapital för bostadsproduktion särskilt undersökes samt att snarast möjligt yttrande och förslag i ämnet förelägges riksdagen.

Stockholm den 12 juni 1917.

Med undersåtlig vördnad.